

ΟΤΑΝ ΘΕΣ ΝΑ ΦΥΓΕΙΣ

«Ο αναρχικός των δύο κόσμων» : αποσπάσματα

Περίληψη

Κεντρικός ήρωας της Λε Γκεν ο Σεβέκ, ένα αγόρι στην αρχή, κι έπειτα άντρας, που ζει στην ιδανική αναρχική κοινωνία του Ανάρες. Ο Αναρές είναι ο δορυφόρος του Γιουράς, ενός καπιταλιστικού πλανήτη. Οι κάτοικοι του Ανάρες έχουν αποκοπεί από τον Γιουράς εκατόν πενήντα χρόνια, στον άγονο και αφιλόξενο δορυφόρο, προσπαθώντας να ζήσουν την Οντονιανή τους ουτοπία. Η Όντο είναι η θεμελιώτρια του αναρχισμού τους.

Ο Σεβέκ που είναι ένας προικισμένος φυσικός, νιώθει φυλακισμένος στον Ανάρες όπου τα ταλέντα του δεν μπορεί να τα μοιραστεί με τον μέσο άνθρωπο, προσκρούει συνεχώς σε τοίχους που περιορίζουν το χάρισμά του, τον βάζουν να κάνει κοινωνική, χειρωνακτική εργασία, τον αποκόβουν από την οικογένειά του. Ο όρος οικογένεια είναι πολύ σχετικός στον Ανάρες. Όλοι ζουν σε υπνωτήρια και τρώνε στα κοινά εστιατόρια, και η κοινή πυρηνική οικογένεια έχει εκλείψει. Τα παιδιά ζουν όλα μαζί, χωρίς τους γονείς, σε βρεφοκομεία.

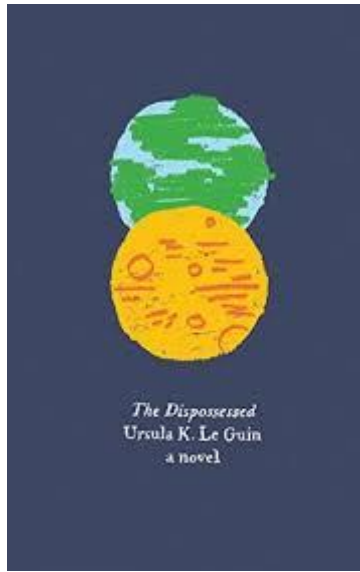
Ο Σεβέκ κάποια στιγμή θα επαναστατήσει, θα πάει να βρει στον Γιουράς εφάμιλλους του φυσικούς, για να μπορέσει να φτιάξει κάτι το μεγαλειώδες, την Γενική Θεωρία της Συγχρονικότητας. Όταν περνά όμως ο πρώτος ενθουσιασμός που επιτέλους βρίσκεται ανάμεσα σε ίσους- τουλάχιστον ως προς τις δυνατότητες στη φυσική- ανθρώπους, συνειδητοποιεί την πολιτική κατάσταση στον Γιουράς, τι σημαίνει πλούτος και φτώχεια, πόλεμος, χρήμα, εξουσία, διάθεση να σε εκμεταλλευτούν. Σαν βαθιά κοινωνικό και πολιτικό ον πρέπει να αντιδράσει.

1.

«Είναι ο πόνος που μας ενώνει. Δεν είναι η αγάπη. Η αγάπη δεν υπακούει στο πνεύμα και γίνεται μίσος όταν υφίσταται βία. Ο δεσμός που μας ενώνει δεν είναι ζήτημα επιλογής. Είμαστε αδελφοί. Είμαστε αδέρφια σε ό,τι μοιραζόμαστε. Στον πόνο που ο καθένας μας πρέπει να υποφέρει μόνος, στην πείνα, στην φτώχεια, στην ελπίδα, γνωρίζουμε την αδελφосύνη μας. Τη γνωρίζουμε γιατί αναγκαστήκαμε να την μάθουμε. Ξέρουμε ότι δεν υπάρχει άλλη βοήθεια για μας πέρα από την αλληλοβοήθεια, ότι κανένα χέρι δεν θα μας σώσει αν δεν απλώσουμε τα χέρια μας. Και το χέρι που απλώνετε είναι άδειο, σαν το δικό μου. Δεν έχετε τίποτα. Δεν κατέχετε τίποτα. Είστε ελεύθεροι. Το μόνο που έχετε είναι αυτό που είστε και αυτό που δίνετε. Βρίσκομαι εδώ γιατί βλέπετε σε μένα την υπόσχεση, την υπόσχεση που δώσαμε πριν διακόσια χρόνια αυτήν την πόλη- την υπόσχεση που τηρήθηκε. Γιατί εμείς στην Ανάρες την τηρήσαμε. Δεν έχουμε παρά μόνο την ελευθερία μας. Δεν έχουμε τίποτα άλλο να σας δώσουμε παρά μόνο την ελευθερία σας. Έχουμε νόμο την αρχή της αλληλοβοήθειας των ανθρώπων. Έχουμε κυβέρνηση την ελεύθερη γνώση. Δεν έχουμε κράτη, προέδρους, έθνη, πρωθυπουργούς, αρχηγούς, στρατηγούς, αφεντικά, τραπεζίτες, φεουδάρχες, μεροκαματιάρηδες, ελεημοσύνη, αστυνομία, στρατιώτες, πολέμους. Ούτε κι έχουμε σε τίποτα περίσσευμα. Δεν κατέχουμε, μοιραζόμαστε. Δεν ευημερούμε. Κανένας από μας δεν είναι πλούσιος. Κανένας μας δεν είναι παντοδύναμος. Αν θέλετε την Ανάρες, αν θέλετε να στραφείτε στο μέλλον, τότε πρέπει να σας πω ότι πρέπει να βαδίσετε μπροστά με άδεια χέρια. Πρέπει να προχωρήσετε μόνοι, γυμνοί, σαν παιδί που έρχεται στον κόσμο, που μπαίνει στο μέλλον του, χωρίς παρελθόν, χωρίς να κατέχει τίποτα, που η ζωή του εξαρτάται εξ ολοκλήρου από τους άλλους. Δεν μπορείτε να πάρετε ό,τι δεν έχετε δώσει, και είστε εσείς που πρέπει να δοθείτε. Δεν μπορείτε να αγοράσετε την Επανάσταση. Δεν μπορείτε να κάνετε την Επανάσταση. Μπορείτε μόνο να είστε η Επανάσταση. Είτε η Επανάσταση θα είναι στο πνεύμα σας, είτε πουθενά.»

2.

«Γιατί δεν υπάρχει τίποτα, δεν υπάρχει τίποτα στον Γιουράς που εμείς οι Αναρεσιανοί να το έχουμε ανάγκη! Φύγαμε με άδεια χέρια πριν εκατόν εβδομήντα χρόνια και είχαμε δίκιο. Δεν πήραμε τίποτα. Γιατί δεν υπάρχει τίποτα εδώ, παρά μόνο τα κράτη και τα όπλα τους, οι πλούσιοι και τα ψέματά τους, οι φτωχοί και η μιζέρια τους. Δεν υπάρχει τρόπος να δράσεις με αγνή καρδιά στον Γιουράς. Δεν υπάρχει πράξη όπου να μην υπεισέρχεται το κέρδος, ο φόβος της απώλειας, η επιθυμία για δύναμη. Δεν προλαβαίνεις να πεις :καλημέρα κι αμέσως μαθαίνεις ποιος είναι ή προσπαθεί να γίνει ανώτερος από τον άλλον. Δεν μπορείς να συμπεριφερθείς σαν αδερφός στους άλλους ανθρώπους. Είσαι αναγκασμένος να τους μεταχειριστείς ή να τους διατάξεις ή να τους υπακούσεις ή να τους κοροϊδέψεις. Δεν μπορείς να «αγγίζεις» κανέναν, κι όμως δεν σ' αφήνουν ποτέ μόνο. Δεν υπάρχει ελευθερία... Ένα κουτί...Ο Γιουράς είναι κουτί, ένα πακέτο τυλιγμένο με το ωραίο χαρτί του γαλανού ουρανού, των κάμπων, των δασών, των μεγάλων πόλεων. Κι όταν ανοίξεις το κουτί, τι υπάρχει μέσα; Ένα σκοτεινό υπόγειο γεμάτο σκόνη, ένας άνθρωπος νεκρός. Ένας άνθρωπος που του κομματιάσαν το χέρι επειδή το άπλωνε στους άλλους. Κατέβηκα τελικά στην κόλαση Ο Ντεζάρ είχε δίκιο. Είναι ο Γιουράς. Η κόλαση είναι ο Γιουράς».

3.

Ο Σεβέκ σηκώθηκε και πήγε στο παράθυρο. Κοίταξε έξω και τα μάτια του γέμισαν ήλιο και φως. «Δεν καταλαβαίνετε τι είναι ο χρόνος», είπε. «Λέτε ότι το παρελθόν έφυγε, ότι το μέλλον δεν είναι πραγματικό, ότι δεν υπάρχει αλλαγή ούτε ελπίδα. Νομίζετε ότι η Ανάρες είναι ένα απρόσιτο μέλλον, που δεν μπορείτε να το φτάσετε, όπως ακριβώς δεν μπορείτε να αλλάξετε το παρελθόν σας. Άρα δεν υπάρχει τίποτα παρά μόνο το παρόν, αυτός ο Γιουράς, το πλούσιο, αληθινό, σταθερό παρόν, η παρούσα στιγμή. Και πιστεύετε ότι είναι κάτι που θα σας άρεσε να το έχετε. Το ζηλεύετε λίγο. Αλλά ξέρετε, δεν είναι πραγματικό. Δεν είναι σταθερό, ούτε στέρεο. Τίποτα δεν είναι στέρεο. Τα πράγματα αλλάζουν...αλλάζουν.... Δεν μπορείτε να έχετε κάτι...και πολύ περισσότερο απ' όλα το παρόν- εκτός αν δεχτείτε μαζί του το

παρελθόν και το μέλλον. Όχι μόνο το παρελθόν, αλλά και το μέλλον, όχι μόνο το μέλλον αλλά και το παρελθόν! Γιατί είναι πραγματικά: μονάχα η πραγματικότητα τους κάνει το παρόν πραγματικό. Δεν πρόκειται να φτάσετε στον Γιουράς, ούτε καν να τον καταλάβετε, εκτός αν δεχτείτε την πραγματικότητα, τη διαρκή πραγματικότητα της Ανάρες. Έχετε δίκιο. Εμείς είμαστε το κλειδί. Αλλά, όταν το λέγατε αυτό, δεν το πιστεύατε. Δεν πιστεύετε στην Ανάρες. Δεν πιστεύετε σε μένα, έστω κι αν στέκομαι μπροστά σας, σ' αυτό το δωμάτιο, αυτή τη στιγμή. Ο λαός μου είχε δίκιο. Εγώ είχα άδικο: Δεν μπορούμε να έρθουμε σε σας. Δεν θα μας αφήσετε. Δεν πιστεύετε στην αλλαγή, στην εξέλιξη. Θα προτιμούσατε να μας καταστρέψετε παρά να παραδεχτείτε την πραγματικότητά μας, την ύπαρξη ελπίδας! Δεν μπορούμε να έρθουμε σε σας. Το μόνο που μπορούμε είναι να περιμένουμε να έρθετε εσείς σε μας».

Χαρταετοί στη Γάζα

"Όταν τα αστέρια μετράς πριν κοιμηθείς, να σκέφτεσαι τους άλλους.

Εκείνους που δεν έχουνε πού να πλαγιάσουν.

Όταν ελεύθερα μιλάς, να σκέφτεσαι τους άλλους.

Εκείνους που δεν τους αφήνουν να μιλήσουν..."

Μαχμούτ Νταρουίς

(Παλαιστίνιος ποιητής)

ΜΙΚΡΗ ΒΑΛΙΤΣΑ

Και πού να πας και πού να `ρθείς
και πού να επιστρέψεις,
που `ναι τα ξένα μακρινά
κι είν' τα δικά μας ξένα
και πού να επιστρέψεις.
Μικρή βαλίτσα και βαριά,
γεμάτη πέτρα κι ήλιο,
είναι το εμπρός ανήλιαγο
κι είναι σκληρό το πίσω
και πού να σ' ακουμπήσω.

Μικρή βαλίτσα κι αδειανή
κι ας μου `κοψε τα χέρια,
δε βρίσκω τόπο να σταθώ,
ματώνω να σ' αφήσω,
λυγώ να σε κρατήσω.

Και πού να πάω και πού να `ρθώ
και πού να επιστρέψω,
που `ναι τα ξένα μακρινά
κι είν' τα δικά μου ξένα
και πού να επιστρέψω.

Στίχοι για το τραγούδι Μικρή βαλίτσα – 2014 Αλκίνοος Ιωαννίδης του έτους σε
στίχους Αλκίνοος Ιωαννίδης και σύνθεση Αλκίνοος Ιωαννίδης από το album Μικρή
βαλίτσα.

[...] Μόνο την ουτοπία ονειρεύομαι. Σηκώνει κοροϊδία η στάση μου, το ξέρω, αλλά δεν αξίζει να ονειρευόμαστε κάτι λιγότερο [...] Από εμάς πρέπει να περιμένουμε πρώτα. Από τα βιβλία που θα διαλέξουμε να διαβάσουμε, την τηλεόραση που θα σβήσουμε για να κοιταχτούμε με τους ανθρώπους μέσα στο ίδιο μας το σπίτι, από τις συγνώμες που θα πούμε, από τα όπλα που ο καθένας μας θα ανακαλύψει ξεχασμένα στην ψυχή του και στην αγκαλιά του άλλου. Δε βλέπεις τι γίνεται; Όποιος βγει να μοιραστεί κάτι, πέφτουμε όλοι να τον φάμε. Υπάρχει οργή και μίσος που δεν ξέρουμε πού να διοχετεύσουμε, και τα επιστρέφουμε απλόχερα στον εαυτό μας. Αποτελούμε την ευκαιρία ώστε η επιστημονική κοινότητα να επινοήσει, μετά την οικογενειακή ή την ομαδική ψυχοθεραπεία, την εθνική ψυχοθεραπεία [...]

Αλκίνοος Ιωαννίδης από συνέντευξη.

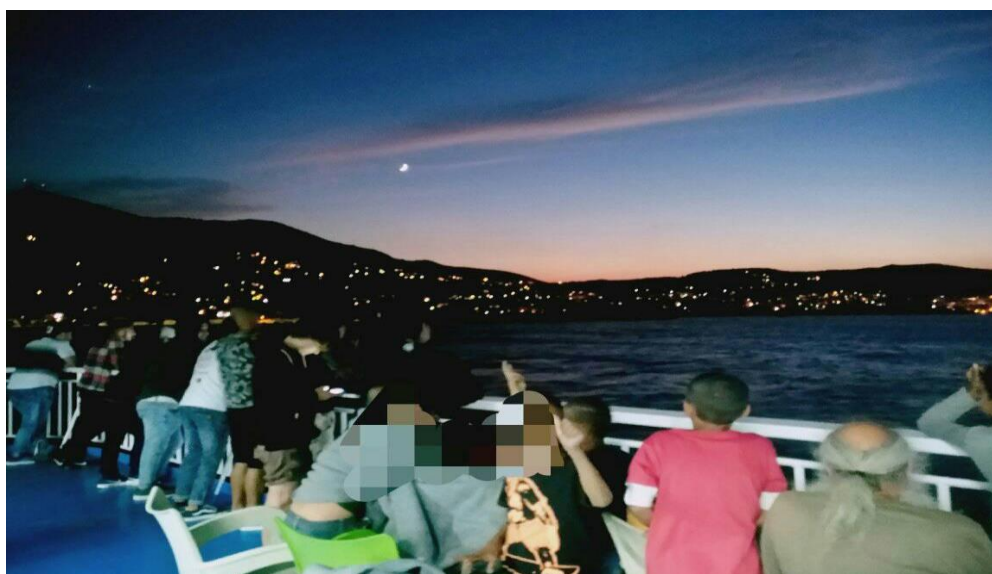
Στην Αμερική , Θανάσης Παπακωνσταντίνου

Ο τόπος που μεγάλωσα κρυφό παράπονο έχει,
που η θάλασσα δε δέχτηκε το χώμα του να βρέχει.
Παρόλα αυτά του ωκεανού, ξέρω, το μαύρο κύμα
σε πάει ίσα στο βυθό σε πάει και στην Κίνα.
Α! και στην Αμερική, μαζί με τη Μαρίκα, το Δούσια τον Κωστή.
Ο τόπος που μεγάλωσα κρυφό παράπονο έχει,
που η θάλασσα δε δέχτηκε το χώμα του να βρέχει.
Παρόλα αυτά του ωκεανού, ξέρω, το μαύρο κύμα
σε πάει ίσα στο βυθό σε πάει και στην Κίνα.
Α! και στην Αμερική, μαζί με τη Μαρίκα, το Δούσια τον Κωστή.

Τους βλέπω μπρος τα μάτια μου μες το παλιό βαπόρι
σα στρείδια στο κατάστρωμα οι μετανάστες όλοι.
Βουβές γυναίκες, άλαλες που δύναμη αναβλύζουν,
παιδάκια που δε νιώθουνε το δρόμο που βαδίζουν.
Α! Τα χρόνια τα παλιά, βαριά φορτία φεύγαν για την Αμέρικα.

Του Κατσαρού ανεμίζουνε τα κατσαρά μαλλιά του,
καθώς κοιτάζει αντίθετα προς τη γενέτειρά του.
Του φέρνει ο άνεμος στ' αυτιά τραγούδια αγαπημένα,
τα 'παιξε στην κιθάρα του, τα 'δωσε και σε μένα.
Α! απ' την Αμερική, μαζί με τη Μαρίκα, το Δούσια τον Κωστή.

Και σαν το κουρελόβαρκο αδειάσει στο λιμάνι,
θα τους στοιβάξουν στη σειρά οι ξένοι πολισμάνοι.
Άλλοι θα 'χουν τον τρόπο τους και θα ευδοκιμήσουν
και άλλοι ως να πεθάνουνε τη δίψα δε θα σβήσουν.
Α! στην Αμερική Ελλάδα σαν αγριόχορτο φύτρωσες και κει.
Τους βλέπω μες τα μάτια μου μες το παλιό βαπόρι
σα στρείδια στο κατάστρωμα οι μετανάστες όλοι.

Για τη συζήτηση μας

- Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της χώρας και της κοινωνίας σας που θα σας οδηγούσαν στη φυγή και τι θα σας κρατούσε πίσω; Τι συμβολίζει η βαλίτσα στο ομότιτλο τραγούδι του Αλκίνοου Ιωαννίδη; Τι θα παίρνατε εσείς μαζί σας αν έπρεπε να φύγετε;
- Για ποιους λόγους οι πρόγονοι του Σεβέκ επέλεξαν τη φυγή από τον Γιουράς; Τι έχασαν; Τι κέρδισαν ; Πιστεύετε πως η Ανάρες είναι μια ουτοπία;
- Η φυγή είναι επιλογή ή μονόδρομος; Όταν θέλεις να φύγεις και τα καταφέρνεις ονειρεύεσαι ή παραιτείσαι;
- Όταν μένεις, τι μπορείς να κάνεις για όσους αναγκάζονται να έρθουν και για όσους αναγκάζονται να φύγουν ;

Τα σχολικά

- Πώς συνδέεται το ποίημα του Μαχμούτ Νταρουίς με τα αποσπάσματα από τον «Αναρχικό των δύο κόσμων»;
- Γράψτε έναν φανταστικό διάλογο ανάμεσα στο ποιητικό υποκείμενο της «Μικρής βαλίτσας» και σε εκείνο της «Αμερικής».
- Σε 80-100 λέξεις να μιλήσετε για το βασικό θέμα του αποσπάσματος 1 από τον «Αναρχικό των δύο κόσμων», χρησιμοποιώντας 3 κειμενικούς δείκτες.

